

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy

na rokovanie HSR SR dňa 14.10.2024

Národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán (MTP)

1. Stanovisko k návrhu rozpočtu

APZD berie materiál na vedomie.

2. Zdôvodnenie stanoviska

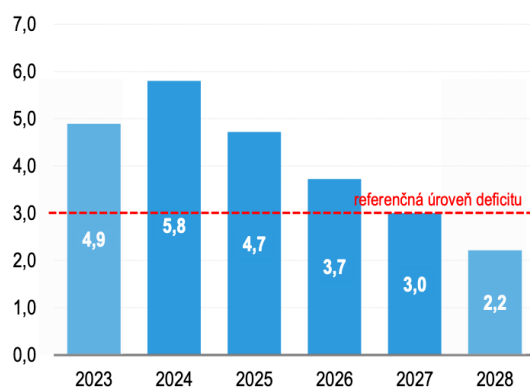
Materiál nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania.

Dokument popisuje rozpočtové ciele slovenskej vlády do roku 2028 v kontexte nových európskych fiškálnych pravidiel. Okrajovo popisuje aj reformné úsilie vlády.

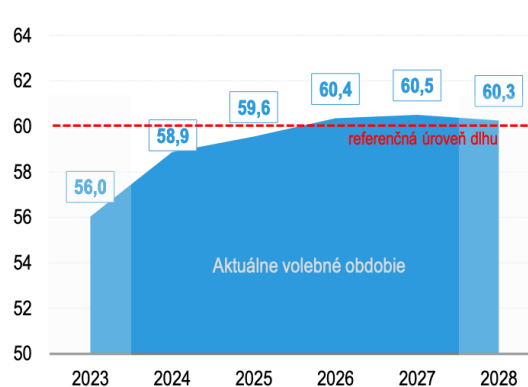
3. Zhrnutie materiálu

- vytvorenie materiálu vyplýva z nedávnej reformy európskych fiškálnych pravidiel, ktorá určila cieľ nastaviť také tempo konsolidácie pre najbližšie roky, aby sa dlh a deficit hospodárenia udržali pod hranicou 60 %, resp. 3 % HDP aj desať rokov po horizonte strednodobého plánu
- vláda sa rozhodla prijať 4-ročný konsolidačný plán v kontexte svojho cieľa stabilizovať dlh už do konca volebného obdobia

Plánovaný deficit hospodárenia verejnej správy (% HDP)

Prognóza hrubého dlhu (% HDP)

Zdroj: EK, MF SR

- na naplnenie celého strednodobého plánu je potrebné do roku 2028 prijať konsolidačné opatrenia v objeme 4,4 % HDP, teda 7 miliárd eur
- materiál uvádza, že bude/bol prerokovaný na Hospodárskej a sociálnej rade SR – upozorňujeme, že medzi jej členmi, zrejme pre administratívnu chybu, neuvádza Asociáciu priemyselných zväzov a dopravy (APZD)

Prvá konsolidácia v roku 2025

- vláda zatiaľ prijala opatrenia v čistom objeme 1,4 % HDP na prvý rok
- ide najmä o reformu sadzieb DPH, zvýšenie korporátnej dane pre veľké podniky, zvýšenie sektorových daní v regulovaných odvetviach, či zacielenie sociálnych výdavkov na nízkoprijemných obyvateľov
- väčší objem konsolidačných opatrení zároveň kryje niektoré nové výdavky najmä v sociálnej oblasti a tiež umožňuje vytvorenie rezervy na nepredvídaný vývoj
- zvyšné konsolidačné opatrenia na horizonte plánu pre roky 2026 až 2028 budú postupne špecifikované v ďalších návrhoch rozpočtových plánov v nasledujúcich rokoch

Reforma európskych fiškálnych pravidiel

- reforma reaguje na predošlé nedostatky Paktu stability a rastu zúžením cieľov na dlhovou udržateľnosť na viacročnom horizonte a **zavedením výdavkového pravidla ako jediného operatívneho nástroja**
- nové fiškálne pravidlá majú za cieľ stabilizovať dlh na úrovni 60 % a udržať deficit pod 3 % HDP (t. j. referenčné hranice) aj na horizonte desiatich rokov po skončení strednodobého plánu
- **krajiny EÚ dostali 4 roky na ozdravenie financií, ktoré je možné predĺžiť až na 7 rokov**
- **predĺžením obdobia by sa museli vo svojich strednodobých plánoch zaviazat:**
 - k dodatočným reformám a investíciám zameraných na podporu rastu ekonomiky
 - k udržateľnosti verejných financií
 - k udržaniu národných investícií
- z toho vyplýva, že **zvládnutím ozdravenia verejných financií v horizonte 4 rokov, sa nemusí vláda zaviazat k reformnému úsiliu**
- s cieľom zjednodušiť pravidlá a posilniť ich proti-cyklickosť sa **zavádza jediný záväzný operatívny nástroj – maximálny rast čistých výdavkov** – toto výdavkové pravidlo nedovoľuje minúť neočakávané príjmy
- oproti pôvodným pravidlám takto nastavený rámec by mal umožniť viac ozdravovať rozpočet v dobrých časoch, ale rovnako viac podporiť ekonomiku v horších obdobiach
- **národné strednodobé fiškálno-štrukturálne plány budú pre krajiny záväzné**, aby sa zabránilo ich zmenám, o ich plnení budú krajiny predkladať ročné správy

Makroekonomické prostredie

- plán priznáva spomaľovanie konvergenčného úsilia Slovenska po kríze v roku 2009, čo poukazuje na potrebu reformných opatrení
- Slovensko v pláne vybralo jednoduchšiu cestu rýchleho uzdravenia verejných financií voči pomalšej konsolidácii a vytvorenia si reformného záväzku

- napriek tomu si v pláne vláda definovala aj reformné a investičné úsilie vyplývajúce najmä z kontextu Plánu obnovy, ktoré v čase konsolidácie pomôže rozbehnúť ekonomiku – nie sú však jasne definované

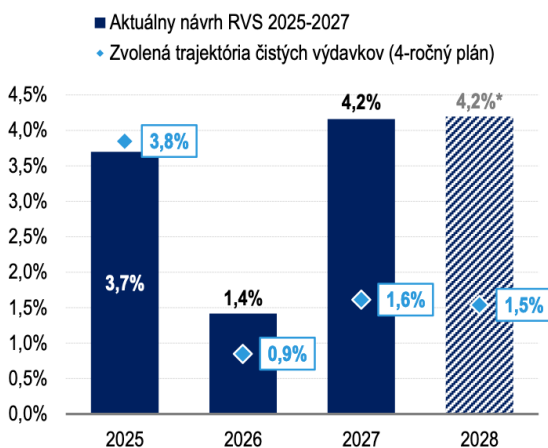
Rozpočtové ciele vlády

- vláda si v strednodobom pláne stanovuje záväznú trajektóriu rastu čistých výdavkov na 4 roky, aby do konca volebného obdobia deficit klesol k 3 % HDP a verejný dlh sa stabilizoval
- najvýraznejšie konsolidačné úsilie plánuje vláda SR v roku 2026, keďže budúci rok je ešte ovplyvnený vysokým nárastom obranných výdavkov
- graf je uvedený na prvej strane

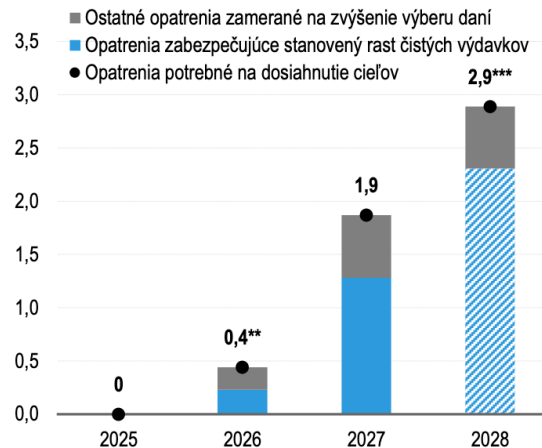
Špecifiká opatrení na dosiahnutie cieľov

- vláda na dosiahnutie stanoveného rastu čistých výdavkov už prijala konsolidačný balík v objeme 2,0 % HDP na rok 2025 – príjmy verejnej správy sa zvýšia o 1,4 % HDP
- prijala sa aj nové výdavkové politiky s vplyvom v objeme 0,3 % HDP a rozpočet zároveň počíta s rezervou na neočakávaný vývoj na úrovni 0,3 % HDP
- v ďalších rokoch vláda predstaví dodatočné konsolidačné opatrenia na úrovni 2,3 % HDP, avšak na dosiahnutie stanoveného poklesu nominálneho deficitu budú podľa aktuálnych prognóz potrebné ešte dodatočné opatrenia navyše za 0,6 % HDP

GRAF 16 – Medziročný rast čistých výdavkov podľa stanovenej trajektórie a podľa aktuálneho rozpočtového rámca (%)

GRAF 17 – Potreba dodatočných konsolidačných opatrení v % HDP (rozdiel medzi aktuálnym rozpočtovým rámcom a cieľmi vlády)

Reformy a investície

- vláda vníma dlhodobé odporúčanie na zmenu v štruktúre daňového zaťaženia (tzv. daňový mix), prostredníctvom ktorej by malo dôjsť k presunu časti daňového zaťaženia z práce na daňové zaťaženie spotreby a majetku
- v ďalšom období vláda **plánuje výraznejší príklon k zdaňovaniu majetku**, kde zväži úpravy v registračnom poplatku motorových vozidiel, ktorý by mal zohľadňovať množstvo vyprodukovaných emisií
- plánuje sa pokračovať v implementácii **rozsiahlych investícií do obnoviteľných zdrojov energie**, ktoré sú súčasťou POO vrátane REPowerEU a naštartovať **modernizáciu ekologickej železničnej infraštruktúry** so zameraním na nízkoemisné dopravné systémy
- kľúčovým krokom k zlepšeniu výskumu a inovácií na Slovensku zostáva reforma riadenia, hodnotenia a podpory v oblasti vedy, výskumu a inovácií

Ďalšie vybrané reformy:

- reforma centrálného systému riadenia nemocníc má za cieľ zvýšiť prevádzkovú efektívnosť a posilniť finančný dohľad v sektore zdravotníctva
- zavedenie novej siete súdov má za cieľ zlepšiť efektívnosť a nezávislosť súdneho systému krajiny
- zriadenie 22 centier zdieľaných služieb má za cieľ modernizovať a zlepšiť výkonnosť miestnych samospráv
- zavedenie systému povinnej elektronickej fakturácie podporí digitalizáciu a spravodlivý prechod na digitálne technológie, pričom podporí boj proti daňovým únikom a zjednodušuje obchodné operácie okamžitým prístupom k správe faktúr
- digitálne trhovisko zvyšuje efektívnosť verejného obstarávania prostredníctvom technologicky vyspelej platformy na rozvoj a modernizáciu IT systémov